

Stikstofrechten, van pachter of verpachter?

Tekst: Fred van den Tempel - Tempel-advies - Lunteren - www.tempeladvies.nl

Beeld: Twan Wiermans

Sinds enige tijd is het in de meeste provincies mogelijk om extern te salderen. De stikstofrechten van een melkveebedrijf kunnen daardoor worden verkocht aan een derde. Je kon er natuurlijk op wachten, want meteen doet de vraag zich voor: zijn de stikstofrechten eigendom van de pachter of van de verpachter? En mag een melkveehouder zelfstandig besluiten om de stikstofrechten van het bedrijf te verkopen?

De stikstofrechten gaan andere productierechten zoals fosfaatrechten, betaalrechten en varkensrechten achterna. Er komen geschillen tussen pachters en verpachters over de vraag aan wie de stikstofrechten toebehoren en wie in voorkomende gevallen deze rechten mag verkopen. Daarbij is het goed ook het verschil tussen stikstofrechten en de andere rechten aan te geven. Stikstofrechten kunnen alleen afgeleid worden uit de Natuurvergunning, of indien deze niet aanwezig is, uit oude milieuvergunningen. Er wordt geen register bijgehouden met stikstofrechten zoals RVO dit wel doet met fosfaatrechten. RVO speelt inzake stikstofrechten ook geen rol. Het is uiteindelijk aan de provincie als bevoegd gezag om vast te stellen hoeveel stikstofrechten er aanwezig zijn op een melkveebedrijf en hoeveel er bij extern salderen op een andere locatie benut kunnen worden.

Uitspraak bij verplaatsing

Er zijn verschillende uitkoopregelingen in de maak waarbij het doel is om de stikstofuitstoot te verminderen. Het kan gaan om geheel of gedeeltelijke beëindiging van een bedrijf, maar ook bedrijfsverplaatsing verder van het natuurgebied vandaan is mogelijk. Er is inmiddels een gerechtelijke uitspraak gedaan over een pachter die de stikstofrechten van zijn bedrijf wilde meenemen naar een nieuwe locatie. Zijn verpachter was het hier niet mee eens en spande een rechtszaak aan. Het betrof een kort geding waarbij de rechter uitsprak dat zolang niet duidelijk is aan wie de stikstofrechten toebehoren het overschrijven van rechten naar de nieuwe locatie van de pachter vooralsnog verboden is. In een veel meer tijd kostende bodemprocedure komt de vraag opnieuw aan de orde of de pachter de stikstofrechten mag meenemen.

Uitspraak bij beëindiging

Bij een andere kwestie werd de pacht van een veehouder door zijn verpachter beëindigd. Dit werd een rechtszaak en daarbij claimde de pachter onder andere de stikstofrechten. De pachtrechter ging hier echter niet in mee. Die stelde vast dat uitoefening van de Natuurvergunning van het bedrijf gevolgen heeft voor natuurgebieden in de omgeving. De Natuurvergunning is volgens de pachtkamer gekoppeld aan het bedrijf en de locatie en niet aan de persoon van de exploitant. Wat in deze zaak ook meespeelde was dat de pachter geen enkele bijdrage had geleverd aan de totstandkoming van de stikstofrechten, omdat de Natuurvergunning al was verleend voordat de pachtovereenkomst werd afgesloten. De veestapel was vóór die tijd reeds vergund.

Voorzichtige conclusies

Er zijn nog maar weinig uitspraken bekend over de verdeling van stikstofrechten tussen pachter en verpachter. Bovendien kent iedere zaak zijn eigen bijzondere omstandigheden. Toch kan met de nodige voorzichtigheid de conclusie worden getrokken dat een pachter geen volledige eigenaar is van de aan het bedrijf verbonden stikstofrechten. De pachter mag de rechten niet zonder instemming van de verpachter overdragen aan een derde, of meenemen naar een andere locatie. De waarde van het agrarische bedrijf en de mogelijkheid deze te exploiteren wordt daarvoor

Stikstofrechten kunnen alleen afgeleid worden uit de Natuurvergunning, of indien deze niet aanwezig is, uit oude milieuvergunningen. Er wordt geen register bijgehouden met stikstofrechten.

teveel aangetast. Het is niet zo, zoals bij fosfaatrechten, dat een verpachter gemakkelijk weer elders stikstofrechten kan aankopen om het bedrijf weer goed verpachtbaar te krijgen. Hiervoor is de stikstofproblematiek te lokaal georiënteerd.

Bij een uitkoop van een melkveebedrijf zal getaxeerd moeten worden. De aanwezige stikstofrechten moeten daarbij ook op waarde worden gezet. Daarbij is het de vraag welk deel van de stikstofrechten aan de pachter en welk deel aan de verpachter worden toegerekend. Het lijkt bedrijfs-specifiek te worden, waarbij de toedeling mede afhangt van de mate waarin een melkveehouder aan de totstandkoming van de stikstofrechten heeft bijgedragen. Dat is op ieder bedrijf verschillend. Rechtszaken, vooral in hoger beroep, zullen te zijner tijd meer duidelijkheid geven. Tot die tijd geldt het advies om in pachtsituaties geen stikstofrechten te verkopen zonder toestemming van de verpachter.

